

MAGYAR LÁDA

3 lei

Taxá postálá pláttá in n^o
aprobárij Dir. Gen. PTT

T. „Otthon” Irók és Kiadók
HUNGARIA
VII., Erzsébet-körut 9-11. BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr. Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 203 (1645) szám * Péntek, 1937 október 8

Főmunkatárs:
dr. Gyárfás Elemér

A határszéli lakosság előtt nagyjelentőségű nyilatkozatokra készül Tatarescu miniszterelnök

A nyilatkozatban szó lesz Romániának Magyarország felé
tanusítandó magatartásáról is. — A beszéd anyagát
Tatarescu a külügyminiszterrel is megtárgyalja

Maniu porondra lépése nagy izgalmakat keltett és fontos változásokat hozhat a belpolitikában

Bucuresti. Saját tud. Maniunak azt a nemrég bejelentett szándékát, hogy résztvesz az albaiuliai szoborleplezési ünnepségen, mindenki arra magyarázza, hogy a volt miniszterelnök most már kimozdul badacini magányából és ismét a politikai küzdőterre lép. Az albaiuliai ünnepség egyesek szerint jelentőséget nyer azért, hogy az ottani diszlakomán nem jelenik meg csak a király, az udvar képviselői, a miniszterek és a volt miniszterelnökök.

Az „Adeverul” úgy tudja, hogy minden jó uton halad, hogy Maniu és az alkotmányos tényező között elsimuljanak az ellentétek,

amelyek a Nemzeti Parasztpárt erejét oly nagymértékben csökkentették s ha ez megtörténik, akkor

a belpolitikai élet új, beláthatatlan következményű fordulat előtt áll.

A Nemzeti Parasztpárt ugyanis így visszanyeri kormányképességét, aminek ma fokozott jelentősége van.

A kormánypárt épügy, mint a hatalomrajtásra számító ellenzéki pártok, meglehetősen izgalmal látják Maniu porondralépését, mert ez csökkenti mindnyájunk kormányrajtási esélyét, a küszöbönálló választások során.

Tatarescu külpolitikai természetű nyilatkozatot tesz Oradeán

Bucuresti. Saját tud. Tatarescu miniszterelnök pénteken este Oradeára utazik.

Szombaton délben a miniszterelnök a városházán nyilatkozatokat tesz, amelyek tartalmára nézve ma még tanácskozások lesznek közte és Antonescu külügyminiszter között. Az oradeai nyilatkozat ugyanis foglalkozni fog a belpolitikai helyzet mellett az általános kül-

politikai helyzettel is, de különösen a kisantant és Magyarország közötti viszony kérdésével s ismerteti Romániának e szomszéd állammal szemben tanusítandó magatartását.

Az „Adeverul” szerint hasonló jellegű lesz ez a nyilatkozat ahhoz, amelyet Hodzsa Milán csehszlovák kormányelnök a közelmúltban tett.

Dr. Pop Valér a lemondás gondolatával foglalkozik

Satu-Mare. Saját tud. Kedd délelőtt a satumarei megyeházára dr. Pop Valér kereskedelmi és iparügyi miniszterrel távirati utasítás jött s abban a liberális párt satumaremegei tagozatának vezérkarát magához kérte. Dr. Ardelean prefektus és több liberális vezető a legközelebbi vonattal elutaztak a fővárosba,

hogy a satumarei párttagozat elnökével: dr. Pop Valérral találkozhassanak. Liberális körökből nyert értesüléseink szerint a miniszter ismeretes körlevele körül támadt komplikációk következtében a lemondás gondolatával foglalkozik s ez összefüggésben van a megyei pártvezetők fővárosi utazásával.

Elhalasztják a parlament megnyitását

Bucuresti. Saját tud. A király 10-én kezdődő hadgyakorlatok előtt kihallgatáson fogadja Tatarescu kormányelnököt, amely alkalommal aláírja a parlament megnyitására elhalasztásáról szóló dekrétumot. A lapok szerint a király ezzel egyuttal megkezdi a tájéko-

zódo kihallgatások sorát, amelyek a választási küzdelemre való tekintettel szükségesek. Közvetlenül a hadgyakorlatok után fogadja majd Dinu Bratianut, valamint az ellenzéki pártok vezéreit is.

Fogalomzavar

Írta: Dr. Nagy András

Összefoglalva az előzményeket: a katolikus Népszövetség lassanként hírnévre kapó Orvosszakosztálya brasovi gyűlésének hatása alatt nyilatkozatot küldött aláírás végett mintegy 150 katolikus orvosnak és orvostanhallgatónak. következő szöveggel, visszavárolag:

„...Jelen aláírással becsületesz erejével kötelezőleg kijelentem, hogy a jövőben magzatelhajtást semmilyen esetben és formában nem végzek, ilyen ténykedésnél közreműködést nem vállalok, ilyen irányú tanácsot, útbaigazítást nem adok, fogamzógátlási eszközök használatát orvosi gyakorlatomban nem tanítom, az ebből származó anyagi és társadalmi hátrányokat katolikus meggyőződésemet és a népi jövőért szívesen vállalom...”

Előrelátható volt, hogy sok orvos önként és szívesen aláírja e nyilatkozatot; sokakat lelkiismeretvizsgálatra készítet, másoknak szegét üt a fejébe a probléma élreállítása. Olyan orvosok is akadnak, kik elutasítják, mert nem egyeztetetik össze gyakorlatukkal, vagy meggyőződésükkel, vagy éppen séggel illetéktelen okvetetlenkedésnek tekintik az egészet, mint minden vallásos háttérű megmozdulást, mely magánéletükre kíván befolyást gyakorolni... A nyilatkozatok visszaérkezése seregszemle-szerűen mutatja meg, kikre számíthat a katolikus ügy. Minthogy a magzatelhajtás ellen felsorakoztatott orvosok egyben az eszme propagandistái is, a nyilatkozat-kérés egyben népmentési akciónak is felfogható.

De valami egészen váratlan eredménnyel is járt ez a megmozdulás. Több orvosnak ugyanis aggályai támadtak az aláírással kapcsolatban és ezekből az aggodalmakból kitűnik, hogy az orvosi kérdések világnézeti vonatkozású részeiben jószándéku és jóhiszemű katolikusok között is féltelmes tájékozatlanság, sőt fogalomzavar uralkodik, amilyent aligha engedne meg magának orvos, ha például új gyógymódról volna szó. Fogalmak keverednek és kapnak hamis értelmet, soha el nem hangzott, soha le nem írt törvényekre történik hivatkozás — és mindezeknek a gyakorlati életre kihatásuk van! Honnan ez a zürzavar? Régi hanyagságok utóhangja, orvosi egyszóvalúság, mely bizony gyenge a szövegmagyarázásban és nem is igen ér rá enciklikákat böngészgetni, hanem legjobb esetben öreg fejjel is diákosan szerzi meg a világnézeti kérdések ismeretét: kivonatokból, recenziókból, (magyarán: puskából) — melyeknek jóhiszeműségéhez és illetékességéhez bizony gyakran szó fér — nem időszerű vitatni. Fontos, hogy a zavar megállapítható és bár minden részére kitérni lehetetlen, egyes kirívó eseteit sokak okulására boncolgatni nem felesleges...

*

Egyik idősebb, komoly katolikus (ha nem volna az, nem töprengene, hanem vagy aláírna, mint jelentéktelent, vagy papirkosárba dobná, mint feleslegest az egész nyilatkozat-kérdést) orvos levélben következőképpen foglalja össze aggályait: „alaposan meg akartam fontolni a dolgot. Véleményem a következő: ezt a nyilatkozatot csak olyan orvos írhatja alá, aki szüléset-nőgyógyászattal egyáltalán nem foglalkozik. Nőgyógyászok orvoshoz elég sűrűn kerülnek abortus incomplectus, endometritis haemorrhagica post abortum esetek, mikor

„A béke feltétele, hogy a kielégített hatalmak legyenek tekintettel a ki-nemelégített népek igényeire”

Japan válasz Roosevelt csikágói beszédére. — Mit ír a német félhivatalos

Washingtonból jelentik: Jólértesült amerikai körök véleménye szerint Roosevelt elnök csikágói beszéde után számítani lehet arra, hogy az Egyesült Államok résztvesz a távolkeleti ügyben összeülő kilenchatalmi értekezleten.

A beszéddel egyébként még mindig élénken foglalkozik a világsajtó.

A német kormány félhivatalos lapja, a „Deutsche Diplomatisch-Politische Korrespondenz” így ír:

— Wilson után most az Egyesült Államok egy másik elnöke tesz lépéseket arra, hogy befolyásolja a világeseményeket és különösképpen az európai eseményeket és teljes joggal várhatjuk tőle, hogy a fonalt ott veszi fel, ahol azt az elhunyt Wilson elnök elengedte. Roosevelt egész általánosságban beszél a szerződések szentségéről, anélkül, hogy különbséget tenne azok között a szerződések között, amelyek megfelelnek a nemzetközi erkölcsnek és azok között, amelyek nem ilyenek. Beszél azokról az országokról, amelyeknek támadó szándékai vannak és másokról, amelyek csak a maguk védelmével törődnek, de nem tette meg a jelenlegi világhelyzet által megkövetelt megkülönböztetéseket. Roosevelt elnök óvatosan elkerülte, hogy nyilatkozzék az összes államokat és népeket fenyegető bolsevizmusról. Ha az Egyesült Államok elnöke a jelenlegi helyzetből való menekülést a békés nemzetek egyesülésében és a rosszakaratuk megfélemlítésében látja, az ilyen javaslatnak csak akkor van gyakorlati értelme, ha határozottan megmondja, hogy mit ért „békés” és mit ért „rosszakaratu” alatt. A Roosevelt által mondott ismertető jelek nem elégségesek arra, hogy a jót a rossztól megkülönböztessék.

A japán külügyminisztérium szócsöve is nyilatkozott Roosevelt beszédéről.

A békés fejlődés — mondja a japán lap — csak akkor lehetséges, ha a kielégített hatalmak tekintettel lesznek a ki-nemelégített népek igényeire. Mindaddig, amíg a kielégített

nemzetek felesleges javaikból való részvételtől kizárják Japánt, — amint ez kifejezésre jutott abban az 1924-ben hozott amerikai törvényben, amely megtiltja a japán bevándorlást

Roosevelt beszéde nagy ingerültséget okozott Tokióban

Tokióból jelentik: A japán fővárosban súlyos ingerültséget okozott Roosevelt elnök ismeretes csikágói beszéde, valamint a londoni Albert-hallban a japán légítámadás ügyében tartott tiltakozó nagygyűlés. Mindezek után japán politikai körök valóságos bombának minősítik a washingtoni külügyminisztérium alábbi nyilatkozatát, mely hivatalos közleményben jelent meg és a következőképpen szól:

— A távolkeleti helyzet fejleményei következtében az Egyesült Államok kormánya kénytelen megállapítani, hogy Japán akciója Kinában nem egyeztethető össze azokkal az alapelvekkel, amelyeknek a nemzetek egymáshoz fűzött viszonyát irányítani kell és el-lentétben áll a kilenchatalmi egyezménynek a Kinában követendő elvekre és politikára vonatkozó határozataival, valamint a Briand—Kellog egyezménynek. Ennek folytán az Egyesült Államok kormánvának Kinával kapcsolatos következtetései általánosságban megegyeznek a Népszövetség magatartásával.

AZ AMERIKAI PACIFISTÁK TAMADJAK ROOSEVELT ELNÖKÖT.

Newyorkból jelentik: Néhány amerikai lap élesen támadja Roosevelt elnököt a csikágói beszéd miatt. Hat pacifista szervezet, mely Amerika semlegességéért küzd, közleményt adott ki, s abban hevesen támadja a csikágói beszédet. Szemére vetik az elnöknek, hogy nincs határozott és átfogó békeprogramja és semmibeveszi a semlegességi törvényt. A „Chicago Tribune” szerint Roosevelt elnök vissza akar térni Wilson politikájára, mely fegyveres viszályba keverte az Egyesült Államokat

az Egyesült Államokba, — mindaddig elkerülhetetlenek lesznek a surlódások a Távol-Keleten. A mostani távolkeleti válságot az idézte elő, hogy Kína nem akar békésen együttműködni Japánnal. Ha az Egyesült Államok elnöke helyesen akarja megítélni a japán—kinai viszályt, akkor figyelembe kell vennie ezt a körülményt is.

RENDKIVÜLI ÜLÉSSZAKRA ÜL ÖSSZE AZ AMERIKAI PARLAMENT NOVEMBERBEN.

Newyorkból jelentik: Roosevelt elnök újságírók előtt kijelentette, hogy a parlament novemberben fontos javaslatok megvitatására rendkívüli ülészakra ül össze. Az elnök kitérő választ adott arra a kérdésre, hogy a felső bíraskodás reformja a javaslatok között lesz-e.

Mexikóval és végül belesodorta a világháboruba.

Washingtonból jelentik: A japán eljárást elítélő közleménnyel kapcsolatban a külügyminisztérium még egy nyilatkozatot tett közzé, melyben hangoztatja, hogy az Egyesült Államok várja a meghívást a kilenchatalmi értekezletre, hogy megtárgyalják a távolkeleti helyzettel kapcsolatos magatartást.

A FRANCIA KÜLÜGYMINISZTERIUM MEGELÉGEDESSSEL FOGADTA ROOSEVELT BESZÉDÉT.

Párizsból jelentik: Delbos francia külügyminiszter szerdán délután megbeszélést folytatott a párizsi amerikai ügyvivővel. A megbeszélések során Delbos kijelentette, hogy francia körök meglelégedéssel fogadták Roosevelt elnök csikágói beszédét. Rámutatott arra, hogy

az amerikai elnök elgondolásai megegyeznek azokkal a békebarát elvekkel, amelyekre a francia kormány alapítja a maga külpolitikáját.

Párizsi diplomáciai körök általában nagy jelentőséget tulajdonítanak a csikágói beszédnek, de hangoztatják, hogy nem szabad abból túlzott következtetéseket levonni és

nem szabad a beszédet arra magyarázni, hogy Amerika hajlandó lenne véglegesen eltávolodni a semlegesség politikájától.

Milch tábornok szombatig marad Franciaországban

Párizsból jelentik: Milch tábornok, német légügyi államtitkár, aki hétfőn a francia kormány meghívására Párizsba érkezett, szerdán, a német nagykövetség fogadásán kijelentette, hogy nagyon meghatóta az a rendkívül szíves fogadtatás, amelyben Párizsban részlették. Milch tábornok szombatig marad Franciaországban.

Október huszonegyedikén ül össze az angol parlament

Elvelelték a munkáspárt indítványát a haladéktalan összehívásra vonatkozóan

Londonból jelentik: Az angol kormány tagjai szerdán délután minisztertanácsra ültek össze. Ennek során döntöttek abban a kérdésben, hogy összehívják-e október 21-ike előtt, tehát mielőtt még a nyári szünet letelik, az alsóházat, amint a munkáspárt kívánja. A minisztertanács elhatározta, hogy nem tesz eleget a munkáspárti kívánságának és az alsóház első ülése csak október 21-én lesz. Az ülés megnyitása után mingyárt a külpolitikai helyzet kerül megvitatásra, azután az ülést eladják.

A Bückbengen Hitler vezér kancellár birtokán

idén is megtartották az arató ünnepet. Hitler köszönti a kelet-porosch nép küldöttsége az arató ünnepen

Evenként megismétlődő vérhasjárvány pusztít egy székely községet

Ahol tizenkétezer lélekre csak egy orvos esik. A hatóságok semmit sem tesznek a község megmentéséért.

Ciumeni, október hó.

Miercurea-Ciuctól délre jellegzetes sűrűn épített falucsoport fekszik. Tizennyolc kilométeres körzetben nem kevesebb, mint kilenc falu sorakozik egymás után.

Ennek a kilenc falunak egyike Ciumeni, ahol már több mint hét hónapja hatalmas arányú vérhasjárvány dühöng.

Munkatársunk néhány nappal ezelőtt kintjárt a faluban és tapasztalatairól az alábbiakban számolt be:

5200 lakosa van a népes székely falunak és a falu lakosai valamennyien katolikusok. Nemcsak a hatalmas méretű renaissance stílusú templom tornyán van kereszt, hanem az egyes kis székely lakóházak tetején is kereszt hirdeti a hitet. Dicsértessék-kei köszön itt az utcán gyermek, felnőt és aggyastán.

Legelső utam a székely falvak igazi édesatyjához, a plébánoshoz vezetett. Bors István plébános urat irodájában találjuk, amint éppen valami sárgaszínű cédulákat rendezget.

— Szomorú cédulák ezek — mondja a plébános szomorúan, mert ezekkel jelentik be a falu lakosai a halálos eseteket.

— Tessék megszámolni — folytatta — itt vannak azoknak a lapjai, akik a két hónap óta tartó vérhasjárványban haltak meg. Huszonhét cédulát számoltunk meg, ami bizony csakugyan szomorú szám akkor, amidőn egy 5200 lelket számláló faluban fordul elő. A halálzási arányszám egyébként már jóval túlhaladta most október elején az egész múltévit, mert eddig már 93-an haltak meg a faluban, míg a normális halálzási szám evenként 60—70.

Két hónapja kezdődött a vérhasjárvány és most is sok a vérhasbeteg a faluban. A betegség okozóját — csodálatos módon — még maga a körorvos sem tudja. Ivóvíze, levegője a leg egészségesebb a falunak. Olyan gyümölcs, amitől vérhasi lehetne kapni, még a környéken sem terem. Mégis szinte évről-évre megismétlődik a betegség.

A megye egészségügyi hatóságát súlyos mulasztás terheli a sok haláleset miatt. — mert Ciumeninek nincsen orvosa. A szomszédos Jose-nivel van ugyan közösen egy körorvosuk, azonban a két községnek összesen 12 ezer lakosa van. Most képzeljük el, hogy milyen lehet a gyógy-

kezelés ott, ahol tizenkétezer emberre egy orvos esik.

Ciumeni község már évek óta kér körorvost magának, ami 5000 lakosságú falunak járna is. Azonban furcsa módon a falut mint 4500 lelket számoló községet tartják nyilván hivatalosan, bár a plébános ur előttem is kimutatta, hogy a falu lakóinak száma már jóval meghaladta az ötezeret.

Az elmúlt napokban a napilapok is foglalkoztak a ciumeni vérhasjárvánnyal, úgy látszik azonban, hogy illetékes hatóságok ölvetett kézzel nézik, miként pusztul orvos és gyógyszer nélkül egy székely falu lakossága. Pedig már a magánosok is tudomást szereztek erről a szomorú helyzetről és legutóbb is gróf Bethlen Györgyné érdeklődött aggódo levélben a járvány felől és segítséget ígért a szerencsétlen betegek számára.

*

Autóm érkezéséig még van egy kevés időm s ezalatt a falu plébánosa végigvezet szép nagy templomunkon. Különös értéke és érdekessége a templomnak egy nagyobb és egy kisebb kereszt, amelyeket 450 évvel ezelőtt Balló István székely nemes hozott Rómából a Szentatyától.

A kis kereszt 14 ereklyét, köztük Szent Péter apostol ereklyéjét foglalja magában. Szép még a

templomnak a Szent Család-oltára. Kedves kis műhely áll itt az oltáron, gyalupaddal, a falra akasztott fűrésszel, szerszámokkal. Szent József a gyermek Jézus segítségével dolgozik, míg a Szűzanya kicsi rokkáján fon.

A szentélyben két hosszú pad áll. Amikor rendelkezésük felől érdeklődöm, a plébános felvilágosít, hogy vasárnaponként, itt ülnek az egyháztanácsosok és nyomban meglátni, ha csak egy is hiányzik közülük. Helyes is, hogy azok, akik a falu életének irányításában részt vesznek, maguk járjanak elől jópéldával a buzgóságban.

De szeretik is templomukat a ciumeni székelyek. A falu szélén levő fűrészgár tulajdonost maga vezette be és szerelte fel a villanyvilágítást a templomban. Egy másik tehetősebb gazda értékes miseruhával és felszereléssel ajándékozta meg mostanában a templomot.

Falusi szokás szerint itt is a padokban tartják a hívek az imakönyvüket. Kinyitom az egyiket és a következőket találok az első oldalon:

„Ezen könyvet vettem 1923 május másodikán és ha eltalálom veszteti, szolgáltatás visza kedves jó barátom, mert igaz sajtóm. Ha akarod tudni ki vagyok, becses nevem Csata Ágnes csomafalvi lakos.”

Ilyen és ehhez hasonló bejegyzéseket találtam a többi könyvekben is.

A templom kertben, vagy ahogy erre mondják, a „kerítésében” hatalmas emlékmű áll a falu világháborúban elesett hőseinek emlékére. Négy márványtábla őrzi a hősök nevének aranybetűit. Megszámoltam: százötven csomafalvi székely ontotta vérért és áldozta életét.

Különbien erre minden temetőben hősi halottak csontjai porlanak és majd minden községben kegyeletes emlékmű hirdeti dicsőségüket.

*

Autóbúgás hallszik s elbucszom a plébános urtól. Urangyalára kondul a harang és az utcában szinte parancsszóra repül le a kalap a székelyek fejről s kulcsolódik imára kérges kezük...

Székely-falu, 1937.

MARJALAKY IVBOR.

Ha minőségre súlyt helyez, ősszel csakis

ŐSZI-SÜRT IGYON!

Gyártja: **Dreher Haggemacher**
oradeai sörgyár r. t.
Városi lerakat: Nicu Filipescu 7. sz.

Telefon: 4-71.

Viharban

Írta:
Z. Cseh Anna

A szekereit magasra emelte s az acél kékeken villant meg a forró napsütésben. Karjain megfeszültek az izmok s teljes erővel vágta bele a fejszét a fatörkébe. Apró szilánkok röpködtek szerteszét. Némelyik megakadt a fák sötétzöld ágai között s fehéren lebegett rajtuk, mint a karácsonyfán a gyertyaszál. Halk nyöszörgéssel hasadt széjjel a tönk s darabjai alétan terültek el a gyepon.

Tikkadtan lélezett körülötte az erdő, meleg párája körülfolyta testét. S a szekerce egyre gyorsabb tempóban emelkedett, zuhant. Már egész halom hasábfá törnyosodott körülötte. Homlokát ellepte az izzadság, halántéka lüktetett, melle zihált.

Megtörülte verejtékes homlokát.

— Elég volt mára!

Felnézett az égre. A nap halványzürkéré szívtá ki a színét és valami nyugtalanító barnás sav nyújtzkodott nyugaton.

A tikkasztó forróság üzenet volt. És csakhamar megjött a másik hírnök is. Meleg szellő szántott végig a fák között.

Nagy úr a vihar, előre küldi heroldjait.

Szabó Imre ma különösképpen frült jövetelelének. Csak azt szerette volna, hogy nagy kísérettel jöjjön. Lángoló, csattogó tűzijátékkal, vad rohanással száguldjon át az erdőn a diadalmenet. Recsegienek, ropogjanak a fák! Az jó lesz! Lehűti majd lázongó vérért.

Vágyott a földet, felszaggató zápor szagára.

Jó lesz utána belenyújtzkodni a hűvös estébe és tisztábban, nyugodtabban várni az éjszakát.

Ma megint tombolt a vére és hívta a város.

— Szabó Imre! — hallotta saját hangján a nevéit.

Vajjon beszélnek még róla odalenn? Nem nyelte el az ő nevéit is már régen annak az átkos molochnak az óriási szája, amit úgy hívnak, hogy város?

Nagy, olmos, szürke felhőket korbácsoló maga előtt a szél. Foszlányokra szaggatta testüket; de a leszakadt részek újra egybeforrtak és rohantak eszeveszetten a többiek nyomába. Röpködni kezdtek már a rakáték is. Össze-vissza hagották az eget. Dübörögtek a vihar szekereinek mázias kerekéi...

Reszkettek, jajongtak a fák, kétségbeesetten kapaszkodtak a földbe és fájdalmas susogással karoltak egymásba.

Szabó Imre összefont karokkal állott a kis házikó ajtajában. Hullámos, fekete hajába belekapaszkodott a szél. Homlokába vágta a dús fűrtöket, majd újra simára sepepte annak büszke boltozatját. Jól esett kitárni lázas testét a vadul száguldó viharok. És minél erőteljesebben kavargott körülötte a zivatar, idegei olyan mértékben csillapodtak le.

Élettelen kis madártestet rázott le a fáról eléje a szél. Lehajolt, a kezébe vette. Beteg kis állat lehetett, nem tudott megküzdeni a viharral. Parányi melle még emelkedett, pihegett. Az első mozgásra gondolt, amit az élettelen, falusi sárból gyűrt agyagba belevitt Szabó Imre, a kis kanászgyerek, aki ott játegett az utca porában a többi falusi gyerekekkel, gondatlanul, vidáman. Ezézen addig, míg egyszer észre nem vette a keréknyomot.

Istenem, hát ott volt az mindig! Kora ősztől egészen a porbaomló nyárig. De az ő szeme mégis csak akkor látta meg először.

Abamaradt a játék. A legszebb gombját hagyta prédául a körben és elindult a keréknyomon. Valami vitte, húzta az el-elémélyülő, cikk-cakkban kigyózó vonal mentén.

Vonalak... Egyenes, görbe, hajlékony, elfinomuló, majd mélyülő, durva, merészen ívelő, furcsa vonalak.

— Ezt le kellene rajzolni — motyogta maga elé.

— Mit keresel a földön, Imre? — toppant eléje az öreg plébános.

Összereszt és nagy, ijedt szemekkel meredt a papra!

— No, ki vele, gyerek!

— En? ... En semmit — szepegte zavartan.

Majd hirtelen szakadt le belőle a szó:

— Aztat nil! — mutatott a földre.

— Micsodát?

— Hát a szekérnyomot.

— Mi van azon nézni való, te?!

— Olyan furcsa, görbe.

Az öreg plébános megcsóválta a fejét.

— Eredj szépen haza, aztán mondd anyának, hogy tegyen vizes ruhát a fejedre.

Van a plébános urnak plajbásza?

— Van hát.

— Nem adná nekem?

— Mit akarsz vele?

— Szeretnék én is olyan vonalakat csinálni,

mint a szekér.

Nem sokáig szántotta az öreg plébános plajbásza az irkalapot, mert a gyermek nyugtalan ujjai csakhamar belemélyedtek a sárba és addig-addig gyömöszölte kis tenyerében az alakatlan masszát, míg egy szinte pihegő madárka formálódott belőle. Igen. Pihegő madárka. Parányi melle szinte emelkedni látszott.

Hogy felkiáltott az a torzonborz szakállú

feető, aki naphosszat bámulta a határban a legelésző ökröket, mikor megpillantotta a kis sarcomót!

— Hát ezt ki csinálta?

Ettől a perctől kezdve meghorogott életének

Megnyilt az oradeai Kereskedelmi Csarnok mintavására

Altalános feltűnést kelt a kiállításon a clujji „Pitvar” háziipari és szépművészeti szövetkezet gazdag és színpompás anyaga

Oradea. Saját tud. Az oradeai Kereskedelmi Csarnok vezetősége az idén is megrendezte szokásos őszi vásárát. A mintavásár kiállítói ez alkalommal is a Kereskedelmi Csarnok tág helyiségeiben rendezték be kiállítási sátraikat. Szerdán délelőtt a Csarnok gyűléstermében hivatalos formák között Farkas István gyógyszerész, a Csarnok elnöke nyitotta meg a vásárt, amelyen megjelentek: dr. Bancila prefektus, dr. Fodor Péter polgármester, Stamatopol, Boca, Jonescu és Sängeorgeanu városi tanácsosok, Atanasiu Constantin törvényszéki elnök, dr. Nestor József vezetőügyész, Schusztler német konzul, dr. Buzeu és Moldovan kereskedelmi és iparkamarai titkárok, Ciulea alezredes, a repülőtér parancsnoka, Seitan Jonel és Kardos bankigazgatók, Sas Emil és Stepha Rudolf, a villamos vasút igazgatói, valamint a város kereskedelmi életének vezetői.

Farkas István megnyitó beszédében üdvözölte a megjelenteket és többek között az alábbiakat mondotta:

— A Kereskedelmi Csarnok elnöksége ezuttal immár 11-ik ízben rendezi meg őszi kiállítását, hogy lehetőséget nyújtson ahhoz, hogy a nemes versenyben érvényesülhessen a szebbnél-szebb, jobbnál-jobb munka. Számunkra nagy ünnep ez a mai nap, büszkékké vagyunk kereskedőinkre, iparosainkra és gyárosainkra, akik időt, fáradságot, költséget nem kímélve hívó szavainkra eljöttek, hogy szolidáris együttérzésben bemutassák munkájuk eredményének legjavát. Ezen kiállítás megrendezésénél a Kereskedelmi Csarnok elnökségét nem az anyagi szempontok vezették, hanem erkölcsi erőt kíván nyújtani a kereskedő és iparos tagtársaknak, hogy a mai nehéz időkben, bizalommal dolgozzon egy szebb és jobb gazdasági jövő kivívásáért. Kitartással, a tisztességes verseny keretein belül, igyekezzék értéktelmező munkájának a legjavát adni és ezzel a maga tekintélyét emelni és az ország kereskedelmének boldogulását elősegíteni. A kiállított tárgyak legnagyobb része városunk iparosainak és kereskedőinek kezemunkája és élénk bizonyítéka annak, hogy a város kulturális fejlődése utján mindig előretörő kereskedőinek és iparosainak joga van munkájának

eredményéhez méltó helyet elfoglalni hazánk gazdasági életében.

Farkas István megnyitó beszéde után dr. Bancila prefektus a megye nevében fejezte ki köszönetét a Csarnok vezetőségének a vásár megrendezéséért. A város nevében Stamatopol Alfonz beszélt. Végül Seitan Jonel bankigazgató méltatta a vásár jelentőségét.

A kiállító kereskedők és iparosok között elsőnek Nagy István csokoládégyáros hatalmas sátra fogadja a belépőt, ahol a Csokoládéház legfinomabb készítményeit árulja. A Csekeő testvérek sátrában gyönyörű perzsa és készítő-tes szőnyegek pompáznak. Remek bőrmunkát állított ki Kapéry Gizi (Salonta). Magyar motívumú iparművészeti műveket készített a neves oradeai művész Lőrincz Gábor (Cluj). Hirsch Dezső (Tz-Mures), alabástrom munkái keltenek még általános feltűnést. Szabó Károly műbutorasztalos gyönyörű kombinált háló és ebédlő berendezést állított ki. Az Arta műbutorgyár butorai művészi izlésről és kivitelről tanuskoznak. A kiállító kereskedők és iparosok között szebbnél-szebb sátrakban sorakozik Réna nődivat. Nagy József és Matta gyermekkosci készítőik. Mezei és Társa fakereskedő, Leichner szűcs, Petrovici csokoládégyáros, Károlyi József mézes-

kalácsos (Ginta), Jannort cukrászda, Széles Gábor műbutorasztalos, Lévai kályhás, Pischinger Oszkár csokoládégyár, Wien-Timişoara, Rox'n Testvérek „Fortuna” pezsgő és konyakgyára, Muhary cipőgyár, Mocsary Mercedes trófép, Komlós Testvér-Küvegáruk, Arzgne Beráth csillárkereskedés, Reichard cipőlerakat és a Nivea gyár izléses és gazdag kiállítása.

Külön kell megemlékeznünk a „Pitvar” háziipari és szépművészeti szövetkezet gazdag és színpompás kiállításáról, amely népművészeink színes és rendkívül értékes anyagát öleli fel. A ritkaságszámba menő tisztafából készült műtárgyaktól — cigaretta- és hamutartók, stb. — a szövésben és színezésben immár a legfinomabb skót szövetekkel is versenyző kovászáni és zabai haziszőttesség, gazdag választék van itt mindenből, amit népünk művészi fantáziája, alkotókedve termel. Vass Aron immár híressé vált állatszobrai körül ritkaság varrottasok és kézimunkák; feltűnik közöttük a valóban ritkaságszámba menő tordaszentlászlói ősi minta a „madaras” és kalotaszegi vagdálásos minta. Hosszú száru, tisztagyapjú lomos csergék váltakoznak a kiállítási sátorban a ciuci festékes „zönyegekkel, melyeket vadkörte, vadalma- és hagymaléből magukkészítette festékek festenek népművészeink és jellemzőjük a „farkasfog” mintázat. Nyühetetlen abaszőrtőruhák gyermekkek számára, korondi és turdai cserépedények, alabástromtárgyak — ezek is természetesen háziipari termékek, késemberek munkái. A székely faragások között általános feltűnést kelt egy „ivócsanak”, amelynek formája még nomádkorunkból származik rovásírással és kópjafejese díszítéssel, taplógombákból készült sapkák és tászkák, művészi kivitelű, magyaros faragású butorok, amelyekben valóságos remekei: egy Kristó János nevű nyolcvanévet betöltött öreg székely. És ki tudna még felsorolni mindazokat a tárgyakat és színpompás népművészeti kis remekműveket, amiket a „Pitvar” tár a látogató közönség elé.

Mindent egybevetve a Kereskedelmi Csarnok ezúttal mintavására talán gazdagabb, mint az elmúlt években s egészen bizonyos, hogy nagyszámú közönség fogja megtekinteni.

Felrobbantják a kínaiak a mólókat, hogy megnehezítsék a japánok partraszállását

Sanghai körüli egyforma hevességgel dúlnak a harcok

Sanghaiból jelentik: Shanghai körül a harcok tovább tartanak és a küzdelem hevesége egyáltalában nem csökken. A kínaiak nagy támadást indítottak szerdán a Lothien és Liuhan körüli új japán állások ellen. Különösen Liuhan gnál volt heves az ütközet.

A japán repülőgépek Csapei városrészt bombázták. Észak-Kínában a japán repülő-

gépek bombázták Santung tartomány több városát.

Csifuban a kínaiak felszólították a külföldi hajókat, hogy hagyják el a kikötőt, mert fel akarják robbantani a mólókat, hogy megnehezítsék a japánok partraszállását. A külföldi konzulok tiltakoztak a kínaiak terve ellen.

harmóniája. Elindult benne a témakeresés és ezzel a nyugtalanság. Később, évek múlva, mikor már legényé serdült, egy újságíró megcsillagította előtte a művészi élet esélyeit. És ő kiestt a falu életéből. Nem találta meg már otthon a helyét. A város kitárta előtte széles kaput s ő szomjas lélekkel rohant be rajta.

Lázás fantáziája, mint a tűzhányó a látát, dobta ki magából a nagyszerű gondolátokat. De keze csakhamar elnehezült a különböző művészi irányoktól, amiket nagy jóakarattal agyaltak rá a mesterei. Már mozogni se tudott több. A „technika” pedig, mint valami nagy, sötét fal, meredt eléje. Beleütközött minduntalan. Érezte és látta a dolgokat s ujjai öntudatlanul formáltak az élettelen agyagot olyanná, ahogy a dolgok a lelke mélyén éltek. Mit akarnak hát tőle?! Egyszer csak úgy érezte magát, mint az a bizonyos hályogkóvacs, aki százsámra adta vésza a emberek látását egy kopott, csorba penicillussal, amíg a híres pesti professzorok meg nem magyarázták neki, hogy egy hajszálnyi tévedés, egy parányi rezeketés örökre kiolthatja a páciens szemvilágát.

Kiestt a véső a kezéből. De akkor már kárakában állott és úgy mutogatták a kanászgyerekből lett kiváló művészt, mint a panoptikumban a viaszfigurákat. Elkapta az élet forgószelle és robusztus, paraszti fizikumú mohó vágygál habzsolta a megízelt gyönyöröket. S a primitív, ösztönös életből kiszakadt embert pelipkarjaiba vette a város.

Szabó Imre csakhamar ráeszmélt arra, hogy ennek az életnek mámorkövekkel kirakott útja nem az az út, mely a magába vezet. Megértette, hogy a harmónia ott volt a primitív, falusi élet ösztönös világában. De vajon meghasadt lelkevel, tudást, műveltséget felelt szellemével visszaléphet-e oda?

Megpróbálta.

Hiába. A falu szűk korlátai között nem tud az megmaradni, aki már egyszer messzire nézett. Nem tudott már megmosakodni a kútnál; a fürdőszoba langyos, illatos vizére vágyott. Visszasodródott hát oda, hol éles méreggel szennyeződött be a lelke, teste egyaránt.

És ekkor azok, akik nemrég még diadalmenetben hordozták körül, szánakozva nézték tehetetlen vergődését.

Lassan-lassan kiment a divatból. A városi asszonyok is faképnél hagyták. Akkor aztán ide menekült fel a hegyek közé.

Hetek óta sínylődt itt. Lassan hinni kezdte, hogy nincs tehetsége. De ez a vihar ma újra felszántotta begyepesedett fantáziáját. Mint két tűzgyolyó, égett a szeme. Átfúrta a zápor sűrű, szennyneves fátyolát.

— Marika! — szakadt ki torkából hirtelen a kiállítás s már rohant is lefelé a hegyen.

Fiatal parasztleány küzdött ott a viharral. Szoknyáját a fejére borította, cipője összekötözve a vállán lógott. Karjára kosárka volt fűzve és kezében kőcsőgöt szorongatott, melyre rászorította kötésvét, hogy az eső bele ne hulljon.

Csenző kacagással fogadta az eléje szaladó férfit.

— Hát mán minek áztatja magát a nagyságos úr? Feljutok én úgyis a hegyre!

Szabó Imre nem szót egy szót se, csak átnyalábolta a leányt. Sikítva vergődött az a karjai között s kőcsőg tartalma nagy ivben loccsant ki. Tej volt; frissen fejt, illatos tej. Szabó Imre lihegette tette le a leányt a küszöb elé. Mindkettőjükéről csurgott a víz.

A leány hatradobta fejről a szoknyát. Sötétbarna haja koszorúba volt tűzve. Az is átázott egészen. Összekötött cipőjéből is folyt a víz.

— Miért nem hagyta a lábodon, kis csacsi? — éyödött jókedvűen a művész

— Hogyisne! Vasárnap hozta a búcsúból édesapám!

— Hát akkor miért húztad fel hétköznap, ha új?

Mariska zavarba jött. Ezt bizony nem tudná hirtelen megmondani. Ugy lopta ki az almáriumból. A szoknyája alá rejte csempészte ki a házból és csak a falu végén merete felhúzni.

Hallgatott. Szabó Imre a cipőről a formás, napégette lábaira nézett. Marika zavartan törülgette sáros talpát a fűben.

— Hát aztán most mi lesz? Ilyen vizesen nem mehetsz haza!

— Annyi baj legyen! Tűzet rakok, osztán megszáritom a gúnyám. — S azzal már be is perdült a kunyhóba.

Szabó Imre hallotta, amint ott tett-vett, edényekkel csörömpölt. Nemsokára kihallatszott a tűz pattogása is. S valami régen nem érzett szag csapódott orrába. A nedves paraszti ruhaszáradás szaga.

Szabó Imre, mint az alvajáró, forrált be az ajton.

— Marika! — hördült fel a férfi.

Marika ott állott a tűzhely előtt ingavállban. Rövid, fodros alszoknyája rásimult kerek csipőjére. Két hosszú hajfonata szétbontva omlott a vállaira. Vidám, ártatlan arccal nézett a művészre.

Szabó Imre térdei megremegtek és az alacsony kis padra roskadt. Tűz égette agyát s két forró tenyerébe temette izzó fejét.

— Marika! — suttogta kiszáradt torokká! és lassan újra felemelte a fejét. S az imént még zavaros tűzben égő szemében fenéges tiszta ragyogás ült.

A leány ott állt a tűzhely előtt üdén, sebéren, mint a szűzi tisztaság márványszobra.

Elkészült Satumaren az „erősokszorosító-gép” első modellje

Nem akad mérnök, ki megtekintse a korszakalkotó találmányt

Satumare. Saját tud. Vasárnapra virradóra Satumaren, a Mărăsesti utca 3 szám alatti ház egyik sötét, nyirkos szobájában elkészült az „erősokszorosító” gép első modellje.

A találmányt hírből már ismeri lapunk olvasóközönsége. Néhány héttel ezelőtt megírtuk, hogy Păulean-Pál László aláírásával kérvény érkezett a satumarei városi tanácshoz, amelyben a feltaláló csekély anyagi támogatást kér gépe első modelljének a befejezéséhez. A tanács akkor szakbizottsághoz tette át a kérvényt és az adott vélemény alapján elutasító határozatot hozott.

— Azért megépítettük a gépet, — mondja

Orosz fogságban, zsákhordás közben született meg az erősokszorosító eszméje

Păulean-Pál László jelenleg Viile-Satumaren tartózkodik. — mondják. — Most ötvenegy esztendő, megtört öreg ember. A háború kitörése után az orosz frontra vitték, ahol a muszkák kezére került. Ázsiába hurcolták, majd a Volga egyik kikötőjében a hajók ki- és berakodásánál kellett kinlódni. Egyszer zsákokat cipelt a partra. Kicsi növésű ember s a zsák majdnem a földet érte, ha a hátára vette. Nehéz volt a teher s különösen akkor, amikor hónapokig nem ettek jóllakásig. Sokat törte a fejét azon, hogy könnyíthetne a munkán. Akkor született meg benne a gondolat és az elhatározás, hogy olyan gépet konstruál, amelyik kevés erővel sokkal több erőt tud majd kifejteni. Megfigyelte a kétkaru emeltyűk munkáját és innen vette a formát gondolata megvalósításához.

Később megszökött és a földet körülutazva, visszatért hazájába, Satu-Marera. Kísérletezni kezdett és rengeteg álmatlan éjszaka után megalkotta az erősokszorosító gép kezdetleges, még tökéletlen modelljét. A terveket beküldte a szabadalmi hivatalhoz, ahonnan 1935-ben levélben felszólították, hogy vigye a fővárosba találmánya modelljét. Keresztesi Istvánnal 18 ezer leies költséggel elkészítették a gépet s felutaztak Bucurestibe. Ott nem fogadták el a találmányt. Pénzüik kifogyott, tele voltak adóssággal, nem tudtak hazajönni. Hosszas tanácskozás után úgy döntöttek, hogy Keresztesi magára vállalja a bucuresti adósságokat s Păulean-Pál László hazajön, hogy a kívánt módosításokat eszközölje a találmányon. A 18 ezer leies költséggel megalkotott gépet szétszedték és 150 leiért eladták az őcskavasnak. A pénzen megosztottak s Păulean-Pál László gyalog hazafelé indult.

Később Keresztesi is hazakerült. Technikus gárdájukat Török Gyulával, Roman Vasileval, Váradi Mihállyal és Bodola Gyula mechanikusokkal bővítették. Összerakták megtakarított pénzüket és újra munkához láttak, aminek 1936-ban meg lett a részleges eredménye, amennyiben a szabadalmi hivatal elfogadta és 22.030 szám alatt beiktatta Păulean-Pál László

Keresztesi István, aki három éve dolgozik a gép összeállításán. Középtermetű, intelligens arcu fiatalember Keresztesi. Szemében öröm csillog, hiszen Păulean-Pál László gondolatának megvalósítása minden pénzét, idejét, állását követelte áldozatul s ime — mutat a gépre — nem hiába.

A szobába vezet, ahol két faállványon nyugszik a gép első, kész modellje. Néhány kerék, karok és emeltyűk alkotják az erősokszorosítót. Keresztesi István és első munkatársa: Roman Vasile lelkesen magyarázzák a találmánynak érdekes, mondhatni érdekfeszítő történetét.

erősokszorosító találmányát. Az erről szóló dekrétum a Hivatalos Lap 160. számában, 1936 július 13-án jelent meg.

Elém tárják a rajzot és megmutatják a kész gépet. A jóváhagyott rajz és a gép között óriási a különbség.

— Ugye nem is lehet ráismerni, — mondja Keresztesi István mosolyogva. Egy év alatt valószínűleg forradalmasítottuk a saját vívmányunkat. Az első rajzban kerék kerék hátán áll, ezeket mint haszontalan erőfogyasztókat kiküszöböltük és vasárnapra virradóra befejeztük az első, mondhatni tökéletes erősokszorosító gép építését. Jelenleg egy hani nélkül állunk, az utolsó 150 leijünket hegesztésre adtuk ki szombaton délután.

Mi a találmány lényege

A feltaláló Păulean-Pál László és lelkes munkatársai azt állítják, hogy találmányukkal megdöntötték az energiatörvényt s a két egyenlő kerék teóriáját. Az energia megmaradásáról szóló törvényt 1842-ben Robert Mayer és vele egyidejűleg Helmholtz mondotta ki. E törvény szerint energia semmiből nem teremthető s az energia meg nem semmisíthető, csak más formába alakítható át. Magától mozgó gépet tehát alkotni nem lehet.

— Mi nem is állítjuk azt, hogy perpetuum mobilet alkottunk, — mondja Keresztesi István. Păulean-Pál László találmányának lényege a két egyenlő kerék teóriájának megdöntésével az energia megsokszorosításához vezetett és a gép hajtásához felhasznált egy lóerővel másfél lóerőt termelünk, két kilóval pedig hármat emelünk fel.

A géphez lép és megmutatja a két egyenlő nagyságú keréket. Az egyikre két kilót akaszt, a másikra hármat s a két kiló könnyedén a levegőbe emeli a három kilót. A kísérletet öt kilóval is megismételte s most már hét és fél kiló száll a magasba.

— Ismerünk olyan alkotást — magyarázza Keresztesi, aki különben egyszerű lakatos, de otthon van a fizikában — amely kevés erővel

Emberi erővel hajtható repülőgép

— Megcsináltuk a találmányt, — fűzi Keresztesi elbeszéléséhez Roman Vasile, — de alig hisszük, hogy valaha is gyártani fogják. Az erősokszorosító forradalmasítaná a technikát s az energiatermeléshez szükséges anyagokat szállító vállalatok sorra megbuknának. A találmánynak tehát gazdasági kihatása is lenne. Az erősokszorosító segítségével talán megvalósulhat az emberiség legnagyobb álma: az emberi erővel hajtható repülőgép.

Păulean-Pál László lelkes és boldog munkatársai elbeszélnek még, hogy az erősokszorosító építése közben több találmánynak jöttek a nyomára. Még több érdekes találmányt említenek előttem, de arra kértek, ne írjak ezekről, mert tényleg bolondnak fogják gondolni mindannyiukat.

Kérdezősködtem a terveik felől. Azt felelték, hogy először betevő falat után néznek, azután

nagy súlyt emel fel, mint például az emelődaru. De ott amíg a forgatólánc egy métert szalad, a súly mindössze egy centit emelkedik. A találmánynak titka a súly felaprózásában rejlik. Gépünkön azonban ha az emelő súly egy métert esik, a teher is ugyanannyit emelkedik fel. A két kerék teóriája, mely szerint két egyenlő nagyságú és sebességű kerék ugyanabban az időben csak egyforma erőt fejthet ki — megdőlt. Két egyforma nagyságú és sebességű kerékel egyidőben két különböző teljesítményt adunk.

Három szekér őcskavas

— Nem volt könnyű az út idáig, — folytatja Keresztesi elbeszélését. — Păulean-Pál László eladta a házat, a szőlőjét, a családja nyomorog, minden pénzét a kísérletezésre költötte. Több, mint hétszáz ezer leit és rengeteg munkát áldoztunk a találmány megvalósítása érdekében. De — jó harcot harcoltunk. Most ki szeretnénk próbálni a gépet egy lóerős motorral és erő-

Jöjjön el és tekintse meg háziipari kiállításunkat az oradeai Kereskedelmi Csarnokban!

Háziipari szöttevények háziszóttos ruhaanyagok, csergék, gyapjútakarók, gyapjúszőnyegek, vászonárúk.

Kézimunkák Ardeal minden vidékéről Kalotaszeg, Szék, Torockó, Arapaták szinompája.

Művészeti használati és dísz tárgyak: Vass Aron állatszobrai, alabástrom tárgyak, tiszafamunkák, cserépedények Turda és Odorheiu vidékéről. Taplómunkák, kalotaszegi ékszeres, székely faragott bútorok.

a clujii „Pitvar” háziipari és művészeti szövetkezet kiállításán.

mérő műszerekkel, azután tőkét szerzünk és nagyobb gépet építünk. Minál nagyobb a gép, annál nagyobb a teljesítménye.

— Baia-Maren az Alexandri utca 53 szám alatt két éven át folyt a munka. Amikor elköltöztünk, három szekér őcskavasot vittünk a kereskedőhöz. Mintegy hatvan modellt építettünk sinvasból, testi erővel...

Szó jön ezután arról, hogy több mérnököt hívtak meg a találmány megtekintésére, de eddig csak egy szakember jött le hozzájuk.

— Kinevetnek és a bolondok házat ajánlják gyógyulási helyül — panaszozzák. Nincs kérem fantáziájuk, mert egy feltalálónak erre is szüksége van. A szakemberek gyermekkorukban az iskolákban a fejükbe vették a fizikai törvényeket s esküdni mernek azoknak megdönthetlenségére. Pedig láttunk már csodákat a múltban is és láthatnak a jövőben is. Talán azért nevetnek rajtunk, mert egyszerű munkások döngetik az évszázados elképzelések kapuit? Hiszen a legtöbb technikai találmány munkástól származik. Szerencsére nem vettük a szivünkre a gunyos mosolyokat.

— Bucurestiben a feltalálók kiállításán tapasztaltam, hogy a feltalálókat mostoha sors kíséri, — mondja Keresztesi. — Találkoztam egy magyar emberrel, aki olyan gyufát csinált, amelyiket másféllel gyújtogatás után lehet csak elhasználni. Rongyos volt és éhes. Valósággal könyörgött a pénzes embereknek, hogy vegyék meg tőle a találmányt. Anélkül, hogy a gyufát megtekintették volna, kinevették. Most hallottam, hogy a találmányt a svéd gyufatársaság vásárolta meg, de nem azért, hogy gyártsa, hanem azért, hogy megakadályozza a gyártást.

Trikál József:

Uj élet a régi romjain

Szines egymásutánban láthatjuk e könyvben az új világot, amely felé haladunk, az új szellemet, amely mindent átjár, korunk sebeit, a kibontakozás lehetőségeit.

Amateur-kötés, 230 oldal.
Ara 105 lei és portó.

Kapható könyvosztályunknál

kikönyörgik, hogy szakértő bizottság nézze meg a gépet. Ha találmányukat itt nem tudják eladni, írnak Fordnak, aki — s ezt 1937 június 13-án Detroitban kelt levéllel igazolja — kijelentette, hogy ha a találmánnyal elkészülnek, azonnal mérnöki bizottságot utaztat Satumarera

Boros István.

Pályázati hirdetés

Kántortanítói állást hirdet a beius-i (jud. Bihor) római katolikus egyházközség. Osztatlan iskola. Fizetés: havi 2700 lei, kétszobás lakás mellékhelyiségekkel, 10 méter fa és körülbelül 4000 lei stóla. Pályázatok törvényes kellekkel november 1-ig nyújtandók be a plébánia hivatalhoz.

Római Katolikus Egyháztanács.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal
és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II, 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK. Hétlétre: Egész évre 800, félévre 400

Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P.

Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037.

Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: **PERÉDI GYÖRGY**

Ciuj szerkesztő: **Dr. Sulyok István**

Ciuj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvény meg és nem adnak vissza.
Csekk választékos magánlevelekre válaszolunk.

Időjárás

A bucuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Északi szél, néhol eső, helyenként talajmenti fagy, a nappali hőmérséklet emelkedik.

Bucuresti. Saját tud. A hőmérséklet ország-szerte hirtelen esett. Bucurestiben hétfőn délután még husz fok meleg volt és kedden 8 fok-ra, szerdán még alább szállt a hőmérő. Predealon 3 fokot, Sinaiban négy fokot mértek tegnap.

MARIOARA KIRÁLYNÉ HAZAUTAZOTT BELGRÁDBA. Bucuresti. Saját tud. Szerda délután 5 óra 40-kor Blaciból Bazargicón át elutazott Belgrádba Marioara királyné.

DR. LESTYÁN ENDRE UJRA EGÉSZSÉGES. Még a nyári hónapokban súlyos betegség támadta meg dr. Lestyán Endre preláts, c. prépostot, oradeai székesegyházi kanonok-plébánost, aki betegségét először otthon kezelte. Később azonban orvosai tanácsára Budapestre utazott, ahol operációnak vetette alá magát. Az idejében jött operatív beavatkozás sikerrel járt s annak következtében dr. Lestyán Endre állapota állandó javulásnak indult és néhány heti utókezelés után a közszertekben álló főpap egészsége teljesen helyreállt. Dr. Lestyán Endre már vissza is érkezett Oradeára, ahol az egészségét visszanyert főpapot barátai, ismerősei és hívei igaz szeretettel fogadták.

ERŐSITIK A LÉGI VÉDELMI OKTATÁST. Bucuresti. Saját tud. A nagyvezérkar a hadsereg átszervezésére vonatkozólag két tervezetet nyújtott be. Az egyik a meglévő egységek tömörítésére, a másik új motorizált egységek felállítására vonatkozik. Az új hadügy-miniszter különös gondot kíván fordítani a polgári lakosság és a hadsereg közötti kapcsolat erősítésére, különösen a légi védelmi oktatás céljából.

SULYOS ROBBANÁS EGY TOKIÓI LŐPORGYÁRBAN. Tokióból jelentik: A lapok külön kiadásban jelentik, hogy a tokiói lőporgyár egyik gyárában robbanás történt. A gyár két alkalmazottja szörnyethalt.

MUSSOLINI SULYOSAN MEGBETEGEDT? Bécsből jelentik: Az osztrák fővárosban ellenőrizhetetlen hírek terjedtek el arról, hogy Mussolini súlyosan megbetegedett. A híreket — mint közöltük — erősen megcáfolták, mégis azok további tápot kaptak annak a körülménynek folytán, hogy Róma és Bécs között a telefonösszeköttetés megszakadt. Hozzájárult ehhez az a hír is, hogy Mussolini forlii birtokáról szerdán visszatért a fővárosba, s Mussolini gépkocsija százkilométeres sebességgel rohant a főváros felé. Bécsi találgatás szerint a telefonösszeköttetés azért szakadt meg, mert nem akarják, hogy a külföldön elterjedjen a Duce megbetegedésének híre. Lehetséges, sőt sokkal valószínűbbnek látszik, azonban az, hogy a távbeszélő összeköttetés megszakadásának oka a hatalmas északolaszországi árvíz. Ugyanis, mint Duranóból jelentik, egész Felső-Olaszországban itéletidő dühög, mindenfelé hatalmas árvíz van, melynek szerdán nyolc emberélet esett áldozatul.

Zürichi zárlat. Párizs 14.31 fél, London 21.52 háromnegyed, Newyork 4.34 fél, Brüsszel 7.30, Milánó 22.93, Amszterdam 24.25, Berlin 174 fél, Bécs 80.20, Prága 15.23, Varsó 82.25, Belgrád 10, Bucuresti 325.

A PÁRIZSI ÉS WESTMINSTERI ÉRSEK-KEK VÁLASZA A SPANYOL PAPSÁGNAK. Párizsból jelentik: A „Liberté” ismerteti a párizsi és westminsteri érsekek válaszelevelét arra a felhívásra, amelyet Goma toledói érsek küldött szét annakidején a spanyol papság nevében. A két érsek üdvözli a spanyol papságot és kifejezésre juttatja azt a felfogást, hogy a kommunizmus a legnagyobb veszedelem az emberiség számára.

GÖMBÖS MAGYARORSZÁGI MINISZTERELNÖK HALÁLÁNAK EGYEDES FOR-DULÓJA. Budapestről jelentik: Szerdán volt egy éve, hogy Gömbös Gyula, magyarországi miniszterelnök meghalt. A Társadalmi Egye-sületek Szövetsége ezalkalomból testületileg vonult ki a Kerepesi-feltemetőbe, hogy megkoszorozza Gömbös Gyula sírját. Jelen volt a kegyeletos aktusnál az elhunyt miniszterelnök édesanyja és nővére is. A TESz nevében Bross Gábor mondott emlékbeszédet és tette le a TESz koszoruját a sírra. A nemzeti egység pártja is, Darányi miniszterelnök vezetésével, testületileg kereste fel egy év előtt elhunyt vezérének sírját. A kormány és a párt tagjai csaknem teljes számban együtt voltak. A magyar kormány nevében Darányi miniszterelnök helyezett babékoszorút a sírra e szavak kíséretében: „A magyar királyi kormány hódol soha el nem muló, feledhetetlen emlékednek.” Az egységes párt nevében Ujfalussy Gábor mondott beszédet.

Titokzatos satumarei levélró után nyomoznak az oradeai és satumarei hatóságok. Satu-Mare. Saját tud. Rejtélyes ügyben nyomoznak az oradeai és velük karöltve a satumarei hatóságok. Néhány héttel ezelőtt hírtelen meghalt Horváth József bihormegyei cipézmester. A holttestet eltemették, mert úgy látszott, hogy a cipézmester természetes halállal halt meg. A napokban aztán Sajtó Istvánné oradeai asszony aláírásával levél érkezett az oradeai ügyészséghez, amelyben Sajtóné az állítja, hogy Horváth gyilkosának lett az áldozata. A cipézmester — az asszony levele szerint — halála előtt levelet kapott Satumarerről, amelyben ismeretlen egyének tudomására hozták, hogy néhány napon belül meg kell halnia. Sajtóné fellelése szerint a gyilkosok beváltották fenye-getőüket. Az ügyészség valószínűleg árendeli a cipézmester kihantolását és felboncolását s ha megállapítást nyer, hogy tényleg mérgezés okozta a halált, erőlyes hajszra indul a titokzatos satumarei levélró után.

PORTUGÁLIA VISSZAVONTA A PÉNZFORGALMI KORLÁTOZÁSOKAT. Lisszabonból jelentik: Portugália a pénzforgalomban hosszú évek óta fokozatosan behozott korlátozásokat beszűntette és visszaállította a tőke szabad forgalmát.

Nyilas támadás a Szent István bajtársi egyesület felvonulása ellen. Budapestről jelentik: Az egyetemi hallgatók Szent István bajtársi egyesülete, mely legitímista színezetű alakulat, szerdán, október 6-án, az aradi vértanúk emlékeztetőre fáklyás felvonulást rendezett. Hat óra után néhány perccel, amikor az egyetem előtt a diákok összegyűltek, nyilaskeresztesek meg akarták akadályozni, hogy a menet elinduljon. Verekedés támadt s csak a rendőrség közbelépése tudta a rendet helyreállítani. A menet ezután elindult, de a Petőfi-utcán újból megtámadták a nyilasok, akik most az egyesület zászlójára vetették magukat. A zászlórúd vége felhasította az egyik nyilasvezér arcát. A rendőrség ismét erőlyesen közbelépett és szétoszlatta a zavargókat. Ekkor már több rendőr érkezett a fáklyásmenet védelmére, a Deák Ferenc téren azonban a nyilasok ismét támadtak. Az Alkotmány-utcában a menet megállt, a karhatalom pedig erősítést kért. Mintegy hatvan rendőr érkezett a helyszínre és ezek sorsfala között vonult a fáklyásmenet a Batthyányi örökmécseshez. A rendőrség több nyilas zavargót őrizetbe vett.

Az élet bölcsesség könyve!

Az önfegyelmzés művészete

Írta: Dr. Baudouin tanár.

Ára 110 lei.

Kapható: könyvosztályunknál.

Feljegyzések

A magyar filmgyártás nagy lendületbe jött. Öt éve van csak annak, hogy az első magyar beszédű hangosfilm — „Hyppolit a lakáj” — megszületett: ezalatt a rövid öt év alatt, fokozódó ütemben, összesen 75 magyar hangosfilm indult el hódító útjára.

A hódító utat szószerint kell venni: a 75 filmből 60-nak német szövege is készült, vagy most van elkészülőben, javarészt ugyanazokkal a színészekkel. Hiába Hitler és árja-paragrafus: a magyarok nemcsak németül tudnak leginkább a világnyelvek közül és nemcsak a németet tanulhatják meg a legkönnyebben, hanem megfordítva, a németül beszélő magyar filmnek Ausztriában és Németországban van a legjobb közönsége. Minekutána pedig a film üzlet és nemsokáig mondhat le a nagy és hálás német közönségről: a magyar filmgyártás fölött egyre nagyobb hatalmat kezd gyakorolni a németek árja paragrafusa.

Tulzás volna azonban azt állítani, hogy a magyar filmnek csak a németek között van területe. Olvastunk a multkor részletes kimutatást, melyből megtudtuk, hogy egy-egy különösen jól sikerült magyar film német változatával csaknem valamennyi nyei-területre el tudott jutni. A Péter például — Gaál Franciska legjobb filmje — évekig tartó óriási sikert aratott Szovjetországban és nagy érdeklődést keltett a magyar filmgyártás iránt a vörös birodalomban. A Neue Züricher Zeitung egyik utelírásában azt olvastuk, hogy az író az orosz mozikban, a farsztó szovjet propaganda-filmeken kívül néhány amerikai kalandor filmet látott és a — Pétert. A Pétert egyébként Németországba is bebocsátották: úgy látszik Gaál Franciskát tiszteletbeli árnjává avatták.

Nincs mit csodálkozni a magyar hangos filmnek e nagy sikerén. A magyar színjátszás magas európai színvonalon halad, ezenfelül pedig minden Pesten készült filmben van valami sajátosan magyar íz, s ez nyilván eseményként hat az amerikai és német filmek nagy tömegében, melyek mindig a maguk fajképét mutatják. Emlékezzünk vissza, hogy a néma filmek hőskorában milyen vezető szerepet játszott a Nordisk Film, ez a dán vállalat és hőszereplése, Psylander.

Miért ne lehetne ehhez hasonló nemzetközi híre és ragyogása a magyar hangos filmnek is? Egyelőre azonban a legnagyobb nehézségekkel épen a magyar nyelvterületen küzd. Magyarországon ugyan az amerikai filmeknek 50 százalékát már kiszorította és arra kszteteti az amerikai filmgyárosokat, hogy magyar színészek szerződésével próbálják visszazerezni az elvesztett területet. Az utóállamok közül azonban csak Csehszlovákiába van hemenetele és oda is csak kivételesen. Romániában az első magyar filmet most pergetik, de ezt is csak német változatában.

Ha bizonyos magyar politikai napilapok, folyóiratok, könyvek bejöhethetnek, ha a magyar rádió leadását nem zavarják, ha lehet magyar színház is, miért zárják el épen a magyar film útját, mely a legtöbbször igazán politikamentes? Fonák helyzet ez, melyet aligha lehet sokáig fenntartani. (Skin.)

MEGHALT KOMÁROMI JÁNOS. Budapestről jelentik: Ismét gyásza van a magyar irodalomnak. Komáromi János, az ismert magyar író és hírlapíró, csütörtökre virradó éjszaka hosszas betegség után 47 éves korában meghalt. Komáromi „Mit busulsz Kenyeres” című novelláskötetével terelte magára a figyelmet és azóta negyven művel gyarapította az irodalmat. Haláláig a „Magyarság” munkatársa volt.

NOVEMBER ELSEJÉIG MEGHOSSZABBITJÁK A FŐISKOLAI BEIRATÁSOKAT. Bucuresti. Saját tud. A népnevelésügyi miniszter interveniált a főiskoláknál, hogy az első évre való beiratkozások határidejét hosszabbítsák meg november elsejéig, mert az idén az érettségi vizsgálatok későn végződtek s az intézetek nem tudják kiállítani okleveleiket.

LEZUHANT A HOLLAND REPÜLŐTÁRSASÁG EGYIK UTASSZÁLLÍTÓ GÉPE. Amszterdamból jelentik: Ideérkezett jelentés szerint a holland repülőtársaság egyik gépe, mely Batáviából Palesztinába indult, Pallenbang közelében lezuhant. A gép három főnyi személyzete életét veszítette, kilenc utasa többé-kevésbé súlyosan megsebesült. Hír szerint közöttük van Huberman Broniszláv is, akinek a sebesülése állítólag súlyos.

Blázovich Jákó O. S. B.:

A NAGY SZFINX

253 oldal. Izléses címlappal.
Fűzve 120 lei.

A nagy szfinx az ember: minden kor-
szakban más és más az élet, de bármily
vargabetükön jár is történelme, soha ki
nem oltható belőle a szellemi és ideális
világ vágya.

Kapható könyvosztályunknál.

A légijáratok téli menetrendje. Satumare. Saját tud. A román légiforgalmi társaság, a LARES október 3-án új téli menetrendet léptetett életbe, amely bucuresti, cluj és satumarei vonatkozásban lényeges változást hozott. Satumare-ről Clujra minden nap indul gép, kivéve a vasárnapot. Indulási idő: déj 12 óra, Clujra 13 órakor érkezik a gép. A menetidő tehát mindössze egy óra. Clujról Satumare-ra indul vasárnap kivételével mindennap. Indulási idő: 10 óra 50 perc, Satumare-ra érkezik 11 óra 50 perckor. Cluj és Bucuresti között hetenként háromszor közlekedik a repülőgép. Bucurestiben hétfőn, ezredán és pénteken reggel 9 órakor van az indulás, Clujra 10 óra 40 perckor érkezik a gép. Clujról kedden, csütörtökön és szombaton 13 óra 20 perckor indul a repülőgép s 15 órakor érkezik a fővárosba. Jegyárak: Satumare—Cluj 700 lei, Cluj—Bucuresti 1000 lei, mely összegben a biztosítási díj is benne van. A vasuti igazolványok tulajdonosai 20 százalékos kedvezményt élveznek.

Életfogytiglani fegyházzal bűnhődött a gyilkos. Budapestről jelentik: A tábla Kállay-tanácsa szerdán foglalkozott a Szóó fivérek bűnpörével. A fivérek egyike, Szóó István, mint ismeretes, egy óbudai vendéglőben meggyilkolta és kirabolta Bakos László transsylvaniai származású joghallgatót. A gyanuba akkor belekeveredett Szóó István fivére, Ferenc is. A törvényszék elsőfokon Szóó Istvánt bűnösnek mondta ki rablógyilkosság büntetésében és köztételtől halálra ítélte. A szerdai táblai tárgyaláson Szóó István az utolsó szó jogán kijelentette, hogy nem ő követte el a gyilkosságot, hanem bátyja. A Tábla megváltoztatva a törvényszék ítéletét, Szóó Istvánt gyilkosságért és rablásért életfogytiglani fegyházzal ítélte. Amikor Szóó Istvánt megkérdezték, hogy megnyugszik-e az ítéletben, az elítélt azt felelte, hogy inkább maradt volna a halálos ítélet mellett. Ezután eszméletlenül esett össze. Az ítélet jogerős.

* **Segítség iszákosság ellen.** Kérjen díjtalan felvilágosítást: Dr Odor „Mária”-gyógyszertárában. Carani, jud, Timis-Torontál.

Halálos szerencsétlenség. Turda. Saját tud. Megdöbbentő halálos szerencsétlenség történt Turdán a Sincal utca 9 sz. telken. Szebeni György munkás lakásában. A férj nem volt otthon s a házban csak Szebeniné és 1 éves Anna nevű kisleánya tartózkodott. Az asszony épen takarított s a szoba padlóját marószódás vízzel mosta fel. Körülötte tipeggett kis leánya. Munka közben az asszony néhány percere kiment a szobából s ezalatt a gyermek ivott a marószódás csuporból. Mire az anyja visszatért, a kis leány eszméletlenül állapotban volt. Beszállították a kórházba, ahol másnap meghalt. A vizsgálat megindult.

ÖRMÉNY KOMMUNISTA VOLT A JERUZSÁLEMI ANGOL FŐBIZTOS GYILKOSA. Damaszkuszól jelentik: Hitelt érdemlő arab forrásból származó hír szerint Andrews jeruzsálemi angol biztos gyilkosa nem arab származású, mint eleinte hitték. Valószínűnek látszik, hogy a gyilkos örmény kommunista, akinek közvetlen kapcsolata vannak Moszkvával és nemrég jött Délamerikából Szíriába. Az arabok előtt „örmény farkasnak” nevezte magát. A hatóságok föltevése szerint a gyilkosságot öt büntetésével együtt követte el. Valamennyien mindig arab ruhában jártak, hogy azt a gyanút keltsék, hogy arabok. Ilymódon akarták megzavarni az arab-angol kapcsolatokat.

Temetés. Huszka Jánosné szül. Hikel Anna 79 éves korában meghalt. Temetése pénteken 4 órakor lesz a Scaalei-utca 18 számú háztól. (Erdélyi „Concordia”.)

Titokzatos halál. Turda. Saját tudósítónktól. A turdamegyei Bistra községben Bucsa Augustin falubeli jómódu 60 éves gazdát halva találták az istállójában. Kezében egy töltött revolver volt. Semmi előzményből öngyilkosságra következtetni nem lehet, mert az öreg gazda egészséges, vagyos, rendezett viszonyok között élő ember volt és soha nem panaszkodott életuntságról. Tüzetes vizsgálat indult meg a titokzatos halál okának és körülményeinek kiderítése és megállapítása végett.

VÁROSI TEJÜZEM. AMELYBEN NAPI NYOLCEZER LEI A RÁFIZETÉS. Timisoara. Saját tud. A városi időközi bizottság határozatot hozott, amely szerint a városi tejközpont november 1-én bezárja. A tejüzem három-négy hónapig marad zárva, addig, amíg az üzemet reorganizálják és modernizálják. Ugyanis megállapították, hogy a város a tejüzemre napi nyolcezer leit ráfizet — ez évi hatmillió deficitet jelent. Most az átszervezéssel gondolják jövedelmezőbbé tenni.

Új egyházkerületi tanácsbíró a református egyházban. A királyhágómelléki református egyházkerület vezetősége legutóbb tartott egyházkerületi közgyűlésen a megüresedett egyházkerületi tanácsbírói tisztségre szavazást rendelt el. A szavazatok benyújtásának határideje lejárt s a beérkezett szavazatokat a múlt héten bontotta fel a bizottság. A beérkezett szavazatok alapján Jakab Viktor beiusi református lelkész a salonta egyházmegye lelkesítő főjegyzője választották meg a tanácsbírói tisztségre.

EMELIK A KÖZTISZTVEISELŐK FIZETÉSÉT JUGOSZLÁVIÁBAN. Belgrádból jelentik: A jugoszláv kormány tagjai szerdán minisztertanácsot tartottak. A minisztertanács elhatározta hogy felemeli az állami tisztviselők fizetését és e célra 240 millió dinárt bocsátott a pénzügyminisztérium rendelkezésére. A minisztertanács elhatározta továbbá a gépkocsik behozatali vámjának csökkentését 15 százalékkal, hasonlóképpen az olaj-, benzín-adó csökkentését is. A benzint azonban alkohollal keverik.

56 ágyas turistaszállót épít Băilemare város a Guttinca, Baia-Mare. Saját tud. A természeti szépségekké bőségesen megáldott ősi bányaváros most kezd magára találni. A város vezetősége belátta végre, hogy az idegenforgalom érdekében áldozatot is kell hoznia. A téli sportok kedvelőinek idecsalogtatására elhatározták hogy ezer méter magasságban, a Guttinca 56 ágyas turistaszállót építsenek, amelynek terve már kézen állanak. Az építkezés költsége meghaladja a kétmillió leit. A napokban Weizer Miklós, a Phönix vezérigazgatójának és Ionescu Vasile alpolgármesternek az elnökségével építkezési bizottság alakult a tőke előteremtése céljából. A telektulajdonos CAP-al a turistaszállóhoz szükséges területre vonatkozólag már megállapodtak s a guttini telekért házihelyet adtak a város területén, ahol az állami erdőgazdálkodás díszes palotát emel. A Guttinca már megkezdődtek az előmunkálatok s a városzáról szerzett információk szerint az alapkövetétel még a hó leeseése előtt megtörténik.

Halálos dráma a kocsmában. Turda. Saját tud. A turdamegyei Viisoara községben a falu kocsmájában véres dráma történt. Truta Ioan és Sandu Iosif falusi gazdák, — akik egy darab föld miatt régi haragosok voltak, — a kocsmában összetalálkoztak. Csakhamar kirohant köztük a kölcsönös gyűlölet, előbb veszekedésben, majd verekezésben. Ennek hevében Truta Ioan székét ragadott és úgy fejbe sújtotta Sandu Iosifot, hogy az pár perc alatt kiszenvedett.

Dr Bucsányi Gyula főorvos:

NYERSKOSZT

A nyers diéta mint természetes gyógytényező.
Ara 110 lei.

A tartalomjegyzékből: A nyerskoszt lényege. — A vér megromlása helytelen táplálkozás folytán. — Gyümölcskurák. — Milyen táplálékok használhatók a nyersdiétánál. — Természete: megújulás. Nyerskoszt-receptek stb. stb.

Megrendelhető könyvosztályunknál.

* **Az arcbőrt elcsufító számos tisztátalanság,** mint gyulladásoz pirosságok, pörsenések és pattanások, amelyek elégtelen emésztés következtében támadnak, a természetes „Ferenc József” keserűvíz használata által — reggelenként egy pohárral — rendszerint rövidesen eltűnnek. Kérdezze meg orvosát.

Felhívás a katonai előkiképzősökhöz

A katonai előkiképzésről szóló törvényre való hivatkozással az oradeai premilitaris alinspektorátus közli, hogy azok a fiatal emberek, akik 1919-ben születtek s eddig bármilyen okból kifolyólag nem jelentek meg az előre hirdetett orvosi viziten, október 11-én, hétfőn reggel 8—11 és délután 4—6 között kötelesek megjelenni utólagos orvosi viziten a városi első emeletűnek 34. sz. szobájában. Ezen utolsó alkalommal kötelesek megjelenni azok az 1916—1917. és 1918. évi születésű premilitarok is, akik eddig még nem voltak orvosi viziten. Kedden, október 12-én azok jelenjenek meg, akik felakarják magukat menteni vagy halasztást kérnek s akiket fölmentésre javasoltak a szeptemberi viziten. Szerdán, 13-án, azok jelenjenek meg, akik 1916., 1917. és 1918. évi születésűek és akik szolgálatát már elhalasztották. Ezek kötelesek magukkal hozni a legutóbbi orvosi bizonyítványt, amelynek alapján fölmentettek őket.

Azokat, akik fenti napokon nem jelennek meg, a törvény szerint fogják büntetni.

Drimba Josif, alezredes.

SPORTHIREK

DUIG-CAO Oradeán

Ujpest-Ripensia nemzetközi találkozó

Bucurestiből jelentik: Vasárnap a Nemzeti Bajnokság A) csoportjában 6 találkozót bonyolítanak le. A B) csoportban szünetelnek a bajnoki küzdelmek, mivel a B) ligás csapatok már bekapcsolódnak a Román Kupába. Timisoarán nemzetközi mérkőzés lesz, az Ujpest vendégszerpel. Ellenfele a Ripensia lesz. Itt említjük meg, hogy ugyancsak vasárnap tartják meg Belgrádban a Timisoara—Belgrad városközi mérkőzést. A bégapartiatok a Kinizsi képviseli.

A N. B. mérkőzések sorsolása és a kijelölt játékevezetők a következők:

Oradeán: CAO—DUIG (dr Russu). Nagy érdeklődés előzi meg a brailai csapat összecsapását a zöld-fehérekkel. A CAO eddig csak egy pontot szerzett s most alkalma nyílik feljebb tornászni magát a tabellán. Viszont a DUIG szeszélyes csapat. Két héttel ezelőtt a Rapidot verte meg. Egy-két gólos győzelem valószínű. A DUIG vasárnap Satumaren játszott s a hosszú utra való tekintettel nem is utazott haza, hanem a Somes-partján pihen s ma barátságos mérkőzést játszik a Barkochléval.

Bucurestiben: FC Rapid—AMTE (P. Kroner) és Juventus—Dragos Voda (P. Vasile).

Clujon: Universitatea—Sportul Studentesc (Chicin).

Satumaren: Olimpia—Victoria (Ceaureanu).
Lugojon: Vulturii—ACFR (dr Morar.)

Véres merénylet a Gloria—Venus mérkőzés után. Bucurestiből jelentik: Muresan Anton játékevezető, a Gloria—Venus mérkőzés bírja ellen — mint utólag kiderült — felhaborított merényletet követtek el. Muresan teljesen pártatlanul vezette a mérkőzést, de úgy látszik Ivirinescu bucuresti szurkoló nem tudta elviselni a döntetlen eredményt, melyet a bírónak tulajdonított és egy lécdarabbal úgy sújtotta fejbe a bírót, hogy orrcsontja eltört, homlokán is nagyobb sebet szenvedett. Ivirinescut hadbírószág elé állították és a szövetség örökre kitiltja Romania valamennyi labdarugó pályájáról. A példátlan bosszút már az NB bizottsági is tárgyalta és a rendező Venus egyesületét 800 lei pénzbírsággal sújtotta.

Románia a harmadik hely esélyese a parizsi rögbi Európa-bajnokságon. Pár szóból jelentik: Vasárnap kezdődik meg Párizsban Európa rögbi bajnoksága, melyen Románia válogatott csapata is résztvesz és már Párizsba is érkezett. Az utolsó pillanatban Németország lemondta a részvételt és így csak öt csapat: Olaszország, Franciaország, Románia, Hollandia és Belgium játszanak. A beosztás ezekután a következő: I. csoport: Franciaország, Románia, Hollandia. II. csoport: Olaszország, Belgium. A vasárnap műsor: Románia—Hollandia és Olaszország—Belgium. Szerdán: Románia—Franciaország. Október 15-én: Valószínűleg a döntőben Olaszország—Franciaország. Romániának a harmadik hely megszerzésére van esélye.

GYŐZÖTT A HEGY!...

Élet-halál harc az Eigerrel, amelynek csúcsát még nem érintette emberi láb

Interlakenből jelentik: Meredeken emelkedik a svájci Eiger csúcsa az ég felé. Ennek a sokat ostromolt hegynek északi falát tekintik legveszedelmesebb hegyi túrának az európai hegymászók. Egyetlen expedíció sem került még onnan vissza élve. Sokan megmászák már a hegycsúcsot, de az északi falával 1935-ig senki sem kísérletezett. 1935-ben és 1936-ban azután két expedíció merészkedett ezen a különös és roppant veszélyes falon: mindkettő a legtragikusabb körülmények között halálra zúta magát. Az 1936-os túra egyik tagjának, Andreas Hinterstoissernek holttestét a napokban vetette ki az Eiger.

A hegyek szerelmese

A biztos halál jegésérítése sem riasztja vissza azonban a rettenthetetlen turistákat. Velem szemben egy fiúsnak fűsült, ragyogószemű lány mosolyog: Lulu Boulaz. Arról nevezetes, hogy eddig ő az egyetlen, aki társával élve jött vissza az Eiger északi faláról, amelynek 3974 méter magas csúcsa a felhők között borong. Lulu Boulaz sem győzte le Eigert, mindössze 1000 méterre mászott, azután a rossz idő visszafordulásra kényszerítette.

— Az időjárás miatt most kénytelen voltam feladni a túrát. — mondja Lulu szomorúan. — Az Eiger északi falát azonban feltétlenül meg akarom mászni, csak várok addig, amíg az időjárásviszonyok kedvezőbbek lesznek...

Lulu szerelmese a hegyeknek, a síkos sziklacsúcsoknak és azt mondják, hogy akit elfog a magasságok iránti vágyakozás, az attól soha többé nem tud szabadulni. A hegyek ködbevesző orma igézetébe keríti a turistát és az megy, megy, mindig fölfelé, legtöbbször a biztos halál útjára. Erről beszél Hans Schlunegger, a bikaerős, feketére barnult hegyi vezető is, aki tavaly lezuhant német turistákért szervezett mentőexpedíció vezetője volt. Még ma is megborong, amikor a csillagos ég alatt halkán elmondja a rettenetes katasztrófa történetét:

Függőleges hegyoldal

— Rettenetes volt!... Olyan az Eiger északi fala, mint a márvány, teljesen függőlegesen ér le a völgyig. Ezen az úton eddig még senki sem jutott fel a csúcsra, mert ehhez nem elég az erő és a gyakorlat. Hallatlan szerencse is kell hozzá, mert az idő, a lezúduló kövek, hó, jég, eső és köd mind az Eigert védik a közelébe merészkedő ember ellen. Az északi falon sokszor két perc alatt átláthatatlan köddé és hóviharrá változik a legcsodálatosabb augusztusi napsütés is, — olyan szeszélyes itt az időjárás.

Csendesen sóhajt:

— Tavaly júliusban futótűzként terjedt el a környező völgyekben a hír, hogy merész né-

met hegymászók fel akarnak jutni az Eiger északi falára. A 2000 méteres kis Scheidegggen ütötte fel sátrát Andreas Hinterstoisser. Tomy Kurz, Edy Rainer és Willy Angerer. Hiába beszéltek le őket a biztos öngyilkosságról, nem használt. Hetekig táboroztak és treníroztak a falon. Hinterstoisser és Kurz még újszólván gyerekek voltak, 23 éves szép szál fiú mind a kettő. Valamennyien óriási gyakorlattal rendelkeztek.

— Hetekig várták a jó időt, folytatja Hans a visszaemlékezését. — Végre elállt az eső. A turisták útja 3000 méter magasságig elő volt készítve hátizsákjukba három napra való enni-ivalt csomagoltak, azután frissen, jó kedvűen nekiindultak a falnak.

Lesz, ami lesz...

— Lesz, ami lesz, — hajtogatták bátran, — megpróbáljuk...

— A távosövek ezrei figyelték izgatottan minden mozdulatukat, amikor július 18-án hajnali 2 órakor elindultak. Reggel negyed 10-kor sikerült megmászniok egy széles hópadot, majd irtózatossá küzdelmek árán átjutottak egy különösen nehéz 200 méter magas sziklafalon. Ekkor megpihentek. Elkészítették az első biwak-ot (hegyi szaknyelven így hívják a sziklába szerkesztett éjszakai menedékhelyet). Köteleikkel a majdnem függőleges falhoz szö-

Ég és föld között a jeges sziklán

Az edzett és kemény Hans hangja elcsuklik, ahogy a nagy tragédia kibontakozását elmeséli:

— Nem lehet tudni, hogy mi történt. Egyszerre irányt változtattak és lefelé kezdtek ereszkedni. Elelmük elfogyott, vas- és falkapcsaik szintén, enélkül pedig nincs menekülés a sziklafalról. Lavina lavina után száguldott körülöttük, a víz patakokban dőltek, ők pedig a Jungfrau-vasút egyik tárnájától mindössze 200 méterre küzdöttek. Ha ide lejutnak, megmenekültek. Erejük azonban fogytán volt, köteleik csontkeménnyé fagytak és az idő is egyre rosszabbodott. Az egyetlen lehetőség: függőlegesen leereszkedni a 200 méteres meredek sziklafalon. Hajmeresztő kísérlet! Nem hagyhattuk őket magukra, gyorsan megszerveztük a mentőexpedíciót és különvonattal rohantunk fel a tárnához, amely felett a ködös úrban függtek.

— Mikor közelükbe értünk, már csak az ég és föld között kötéluhurokban himbálózó Kurz volt életben. Elhaló hangon kiáltotta le hozzánk:

— Egyik társam lezuhant... a másik feletem megfagyott... a harmadik pedig alattam lóg a kötélen — holtan...

— Kibírod még az éjszakát?! — harsogtuk fel neki, mert este volt és gondolni sem lehetett a mentésre.

Iszonyatos éjszaka

— Nem! Nem! Nem! — ordította vissza rémült hangon. És ez a kétségbeesett sikoltozás, amely sokszor már állati üvöltésbe csapott át, egy pillanatra sem szűnt meg egész éjszaka. Hajnali 4 óra lehetett, amikor újra kiszállhattunk a falra.

— Vágd le a halottat a kötélről! — kiáltottuk neki. Kurz felig megfagyva, 12 méterre kúszott lefelé a csontkemény kötélen, amelyet aztán hosszú órákon keresztül fonalakra bontott szét és 50 méteres zsinórt készített belőle. Ledobta hozzánk, mi ráerősítettünk egy negyvenméteres kötélehez. Kurz felhúzta. Egyszerre látjuk, hogy

lassan, óvatosan ereszkedik lefelé.

— Ereje azonban pillanatról-pillanatra fogyott, a kötélen hirtelen megakadt és ahhoz már nem volt ereje, hogy segítsen. Hátrabillent, a

GYÓGYFÜRDŐK METROPOLISZA

3 hetes pousálkura Budapesten

Vizummentes beutazás Magyarországra, 50.0/0-os kedvezmény a MAV vonalain. Gyógy-szállodai lakás, teljes ellátás, illetékek, kiszolgálás, adók, fürdő, orvosi felügyelet, kórházok és további áranyagok. Letben fizethetők az

„EUROPA“

Román Nemzeti Utazási és idegcalorgalmi vállalat összes irodáiban. — Oradea: Europa Banca Dacia, Bul. Reg. Ferdinand 9

gezték magukat, így aludtak néhány órát egy hatalmas szikla alatt függve, amely a szüntelenül lezúduló közeportól védte őket. Mellettük jobbra és balra hatalmas sziklatömbök rohanak dühörögve a mélybe: a szél és a vihar tépté ki ezeket a hegy gerincéből.

— Július 19-én csak 6 óra után tudták sziklamenedéküket elhagyni. Előző éjszaka esett az eső és a nap jótékony melege sem szárította fel csúromvizes ruhájukat. Azután, csapzottan indultak neki a rettenetes útnak hétfőn hajnalban, szegények...

kötél megszorult körülötte, nagyot sóhajtott, azután csendben, minden szenvedés nélkül meghalt...

A szörnyű tragédia az egész turistavilágot lesújtotta. A félelmetes Eiger bosszút állt a legvakmerőbb hegymászókra is, nem engedte őket a maga közelébe. Még a halottakat sem adták vissza: a hegy lábánál pár emberi maradványt találtak csupán, az elkorhadt kötélről lezuhant holttestek egyes testrészeit.

Pályázati hirdetmény

A sumuleu-i (jud. Ciuc) kántori állásra pályázatot hirdetünk. Fizetés: természetbeni lakás, kert, 5 hold birtok és havi 2.700 Lei. Kötelese: Plébános utasítása szerint a kántori teendők végzése, dalárdák vezetése és társadalmi kulturális tevékenység. Pályázati határidő f. hó 23. Kántori próba f. hó 24-én délelőtt 10 órakor, melyre mindenki köteles a saját költségén megjelenni. **Egyháztanács.**

Egyháziaknak, művelt világiaknak

A keresztény egyház története (nyolc kötetben)

Szerkesztő: Bangha Béla S. J. és Ijjas Antal

I. kötet:
Bangha Béla S. J. és Borbély István S. J.
Az ősegyház

II. kötet:
Loscheri Kázmér:

Egyházatyák kora

A legnagyobb és legszebb vállalkozása az ide- könyvpiacnak: Mindenkinek ismernie kell — az egész világ más színben tűnik fel az olvasás előtt, ha megismeri az Egyház történetét. — Válságokon, már-már győzni látszó eretnek ségeken át: a diadal felé! Ez a most megjelenő két kötet és megjelenendő hat kötet mondanivalója korunk számára!

Az egész sorozat ára tűzve 1500 lei, kötve 2000 lei és portó. Megrendelhető havi 150, (a kötet példányok) havi 200 lei részletre.

Megrendelhető:

„Magyar Lapok“ könyvosztályánál.

Az idei könyvpiac legszebb kiállítású magyar könyve:

Jánosi József S. J.:

MARIA

Egészen újszerű, óriási érdeklésre alkalmas tárgyalása az u. n. mariológia kérdéseinek. Molnár C. Pál huszonkét fametszetével.

Ára 130 lei és 15 lei portó.

Kapható: könyvosztályunknál.

KÖZGAZDASÁG

Az adók leszállítását követelik az iparosok és a királyt kérik fel nagygyűlésük védnökéül

Timisoara. Saját tud. Az iparosok november 21-én nagygyűlést rendeznek Timisoarán. A helybeli iparosszervezetek, mint az ipari munkaadók szindikátusa, a német kereskedelmi és ipari szövetség és a román iparosok szövetsége közös megbeszélést tartottak és elhatározták, hogy őfelségét a királyt kérik fel a nagygyűlés elnökéül. A kongresszuson egyebek közt a következő kérdésekkel és kívánásokkal foglalkoznak: Az ipartörvény 158. és 159. szakaszának el-

törlését kívánják; nagyobb hiteleket követelnek az iparosok részére, azonkívül állami szállításokat. Szállítsák le általában az iparosok adóját, adjanak a betegségyőzőnek tényleges autonómiát. Kívánják, hogy erőiesen küzdjék le a kontárnunkát, mentessék az iparosokat a könyvvezetés alól s adjanak adómentességet a kezdő iparosoknak. Szervezzenek meg kézműveskamarákat, vagy legalább a munkakamara kisipari tagozatának adják meg a teljes autonómiát.

A tengeri forgalombahozataláról szóló rendelet módosítását kérik a gabonakereskedők

Bucurestiből jelentik: Megemlékeztünk az egészségügyi és szövetkezeti miniszteriumok közös rendeletéről, amelyben a tengeri forgalombahozatalát szabályozza. A rendelet értelmében tudvalevőleg szigorúan megbüntetik mindazokat, akik olyan tengerit hoznak forgalomba, amelynek víztartalma meghaladja a 14 százalékot. A tengerit szállításra a jövőben úgy a vasútnak, mint a hajó társaságoknak csak abban az esetben szabad elfogadniuk, ha akár a mezőgazdasági, akár a kereskedelmi és iparkamara igazolja, hogy a szállításra kerülő tengeri víztartalma a 14 százalékot nem haladja meg. Nagyobb víztartalmu tengeri szállítását viszont azzal a feltétellel engedélyezik, ha a szállítás szállításra történik.

A gabonakereskedők körében, értesülésünk szerint mozgalom indult meg annak érdekében, hogy a rendelet módosítását kérjék a miniszteriumtól, még pedig oly értelemben, hogy leg-

alább takarmány céljaira engedélyezzék a 14 százaléknál nagyobb víztartalmu tengeri forgalombahozatalát. Kérésük indoklásában a gabonakereskedők rákivánnak világítani arra, hogy 14 százalékos víztartalmu tengeri csak májusban található. Jelenleg a tengeri víztartalma 18-20 százaléknál magasabb víztartalmu tengeri áruállítását takarmány céljaira sem engedélyezik, ez egyet jelent a tengerikereskedelem teljes megbénulásával. Az viszont, ha a magasabb víztartalmu tengerimennyiséget szállításra kötelezik, a száritással járó költségek azt eredményezik, hogy a tengeri ára vagononként 7-8 ezer lejfel emelkedik.

Értesülésünk szerint a gabonakereskedők arra kérik a kereskedelmi és iparkamarákat, hogy ilyen értelemben járjanak el a miniszteriumban.

Változatlan marad a búza- és liszt kiviteli prémium

Bucurestiből jelentik: A hivatalos lap legutóbbi száma közli a szövetkezeti miniszterium rendeletét, amelynek értelmében az október hó 10-től november 10-ig terjedő időszakra a búza és a liszt kiviteli prémiuma változatlan marad, vagyis az állam ugyanazt az összeget fizeti ki vitt búza és liszt után, mint a szeptember 10-től október 10-ig terjedő időben. Az említett prémium a szeptember 2-ikától november 10-ig történő eladásokra vonatkozik.

Turda országos vásárai. Saját tud. A kereskedelmi és iparügyi miniszter a városi tanácsnak megküldött rendeletével a következő napokra tűzte ki Turda város országos állatvásárait és kirakó vásárait: I. Március 6-8-an állatvásár, 9-én kirakó. II. Április 18-19-én állatvásár, 20-án kirakó. III. Június 21-22-én állatvásár, 23-én kirakó. IV. Szeptember 5-6-an állatvásár, 7-én kirakó. V. Október 28-29-én állatvásár, 30-án kirakó. VI. December 3-5-én állatvásár, 6-án kirakó.

DRAGUL A TÜZIFA. Baia-Mare-ről jelentik: A városban a tűzifaárak egyre emelkednek és a különböző erdők kitermelésénél is nehézségek mutatkoznak. A napokban a város árlejtést tartott, ahol kiderült, hogy mi az oka a fakitermelés drágulásának és nehézségeinek. A város ugyanis mintegy kilencven hektárnyi területű erdőt akar kitermeltetni. Az előző árlejtésen 97-110 lejt kértek köbméterenként a vállalkozók, akik a múlt évben 39-48 lejtért végezték a fakitermelést. A város nem volt meglegedve a magas árral és ezért újabb árlejtést tartottak meg. Ezen az árlejtésen azonban egyetlen vállalkozó sem jelentkezett. A megdrágult kitermelési viszonyok drágítják meg Baia-Maren a tűzifa árát s mivel a város a különböző fatermelő cégekkel nagyobb mennyiségű fára szerződést kötött s ebből látja el az ipari üzemek szükségleteit is, nemhogy alacsonyabbá válnának az árak, hanem a városi tőzifaár is újból felemelte a tűzifa díját. Így Baia-Maren egy szekér (két köbméter) elsőosztályú fa adóval 330, másodosztályú pedig 267 leibe kerül.

Magyar kereskedelmi küldöttség utazik Rómába

A Havas ügynökség jelentése szerint Olaszország felmondta gazdasági szerződését Magyarországgal

Rómából jelentik: A Havas-ügynökség római tudósítójának jelentése szerint közelebből magyar kereskedelmi és pénzügyi szakértőbizottság érkezik az olasz fővárosba, hogy az új olasz-magyar kereskedelmi egyezményről tárgyaljon. Budapesten a Havas szerint kínos benyomást keltett, hogy az olasz gabona és élőállatbevitt, amelyet eddig a római egyezmények alapján Ausztria és Magyarország látott el. Olaszország most Ausztria, Magyarország és Jugoszlávia között osztotta meg. A távirati ügynökség azt is jelenti, hogy Olaszország két héttel ezelőtt a Magyarországgal és Ausztriával fennálló gazdasági szerződését teljes csendben felbontotta. A magyar lapok azt írják, hogy ilyen körülmények között Magyarországnak új piacokat kell keresnie gabonája és élőállatai számára.

Uj maximális árak Turdán. Saját tud. A város tanácsa az új maximális árakat a következőképpen állapította meg: Detailban fehér liszt kilója 10 lei, félbarna 9.50, barna 9 lei. Fehér kenyér 10, félbarna 9, barna 8.50 lei. — Húsárak: marha 24, növendék 24, szopó borju 30, sertés 26, karaj 28, háj 34, olvasztani való szalonna 30, vékony szalonna 28 lei. Kristálycukor 29, kockacukor 31 lei.

Uj fogyasztási szövetkezet Turdán. Saját tud. A turdai köztisztviselők megalakították beszerzési és fogyasztási szövetkezetüket, melynek célja a tagokat mérsékelt áru fűszerárúval, élelmiszerekkel, háztartási cikkekkel és ruhaanyagokkal ellátni. Az új szövetkezet megválasztotta elnökéül Modrigan Joan prefektust és megalakította igazgató választmányát is. Ezen új alakulat közelebből megkezdi működését s Turda főterén üzlethelyiséget nyit.

Apróhirdetések

Apróhirdetések díja szavanként 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb apróhirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadoban 10 lei.

Lakás

Butorozott szoba
kiadó. Oradea, Str. Xenopol 13. szám.

2 szobás
előszobás utcai lakás kiadó november 1-re. Oradea, Str. Bratianu No. 52.

Kiadó
október 15-ére különbejáratu butorozott szoba, esetleg teljes ellátással is. Ugyanott egy jókarban levő csikóspór és egy vaskályha eladó. Cím: Oradea, Str. Averescu No. 37.

Kiadó
november 1-re 3 szobás, fürdőszobás udvari lakás, ugyanott egy 2 szobás. Oradea, Ciorgariu-utca 41. szám.

Kiadó
2 szobás mellékhelyiségekkel álló lakás november 1-re. Cím: Oradea, Str. Bratianu 55.

Kiadó
modern garzon lakás és egy borpince. Oradea, Oltenia-utca 2.

Utcai háromszobás lakás mellékhelyiségekkel, november 1-re kiadó. — Utcai butorozott szoba azonnalra kiadó. Oradea, Parcul Carmen Sylva 6. szám.

Kiadó
2 szoba fürdőszobás lakás november 1-re. Oradea, Duca-u. 15.

Háromszoba
előszoba fürdőszobás lakás november 1-re kiadó. Oradea, Strada Aurel Vlaicu 31-a.

Egyszobás
szép lakás kiadó novemberre. Oradea, Str. Dimitrie Cantemir 55.

Kiadó
kétszobás, udvari lakás. Oradea, Str. Bratianu 61. szám.

Kiadó
kertes házban 3 szobás, fürdőszobás lakás november 1-re. Oradea, Str. Ciordas 38. szám.

Adás-vétel

Jókarban
levő használt vaskályha öntött és előmelegítő cserépkályhához eladó. Oradea, Strada Andrei Muresan 10. sz.

2 kiló
liba pehely-tölti eladó. Oradea, Treb. Lauriana 10. szám.

Eladó
egy jókarban levő használt gyermek bunda, barna, 7 éves lánykának és egy férfi rövid bőrkabát, Oradea, Str. Vlahuta No. 34.

Használt
téli kabát, 14 éves fiatal eladó. Oradea, Str. Millerand No. 3. I. emelet jobbra.

2 darab
új nagy, kényelmes elölí marhabőrű, elsőrendű kiállításal készült fotó eladó. Cím: Oradea, Regele Ferdinand 16. emelet.

Egy sötétkék
női télikabát kisebb alakra eladó. Szabó J. Oradea, Str. Gheorghe Lazar No. 5.

Eladó
költözködés miatt sodronybetéttel ágycs, szalagarnitúra nagy tükrrel, ebédasztal, festmények, márvány mosdó, stb. Oradea, Str. Ciorgariu 15. földszint 1. balra. Megtekinthető délelőtt 10-től 1 óráig.

Egy új télikabát,
2 felöltő, öltönyök, kalapok közepertmetű férfira eladó. Oradea, Str. Tichindeal No. 18-a

Különféle

Radnai-féle
magyar gyorsírást teljesen tanítok. — Cím a kiadoban.

PUHA OLMOT
állandóan vesz a Szent László-nyomda r. t., Oradea, Str. Regele Carol II. 5. szám.

Legszebb verseskönyvek:

Horváth:
Violaszin alkony 45 L.

Szalay:
Isten sípjai . . . 100 "

Sárközy:
A barázdák dala 30 "

Harsányi:
Mi Cha 'El? . . . 80 "

és portó

Kapható könyvosztályunknál.